

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sancti Bonaventurae Episcopi Cardinalis Albanensis,
Seraph. Doctoris Ecclesiae, Speculum Disciplinae, Et
Profectus Religiosorum: Libelli ad pietatem vtilissimi**

**Bernardus <de Bessa>
Bonaventura <Heiliger>**

Antverpiæ, 1591

De captiuatione voluntatis propriae. Cap. IIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53148](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53148)

§ S. BON. SPEC. DISCIP.

perfectius assequendo peculio, extra cognationem & patriam, vel ad tempus secedere. Verum, quia per se nullo modo sufficerent, ad machinamenta diaboli repellenda: ad Christum, propter quem omnia contempserunt, qui est tentatorum refugium & debiliū fortitudo, qui se fideliter inuocantibus facit cum tentatione prouentum; ut valeant sustinere, crebris supplicationibus & deuotis recurrat: ut qui eos dignatus est de fornace Babylonis eripere, bonum in eis perficiat quod incepit. Frequens & feruens oratio, dissipat omne malum. Ollæ feruenti muscæ non *incident.

1. Cor. 10, 13

Crebrò
orandum
& feruenter.

al. in h. det.

Quomodo necessaria sit ad disciplina susceptionem humilitas.

CAP. III.

vs. 2. in h. tit.
om. ad no.
tit. 6. 7.

DENIQUE quoniam, ut ait Hugo, Sicut cera, nisi prius emollita fuerit, formam non recipit: sic & homo quidem ad formam virtutum non flectitur, nisi ab omni elationis & contradictionis rigore, per humilitatem humilietur:] necesse habent qui disciplinæ cupiunt moribus informari, ut humilitatis radicem in corde figere studeant, & tumorem propriæ voluntatis, præsumptionis & irreuerentiæ vitia, quæ à superbia procedere solent, tam in re quàm in signo vigilantius caueant: ut humilitas ancillæ more, locum præparet disciplinæ.

De captinatione voluntatis propriæ.

CAP. IIII.

Prosper lib.
2. de vita
contemp.
6. 17.

VOLUNTATEM itaque propriam ingenti curent studio captiuare. Quid enim prodest sub vnius ordinatione viuentibus, quod facultates suas abiiciunt; si proprias voluntates
non

non relinquūt: cū sit præstātius voluntatibus renunciare quàm rebus?] Tota religionis perfectio in voluntatis propriæ abdicatione consistit: quare potissimum perfectionis & disciplinæ industrius appetitor, voluntatibus propriis edomandis, & præsentium nutui subiugandis inuigilat. Profectò in duobus erit subiectæ probatio volūtatis: si videlicet in sibi iniunctis deuotè obediat, & in agēdis suis semper habere auctoritatem obedientiæ non omitat. Primi, hoc est, Obedientiæ in iniunctis patet necessitas, patet & meriti magnitudo. Nam quidquid vice Dei præcipit homo, quod non sit tamen certum displicere Deo; hoc omnino accipiēdum est, quasi præcipiat Deus.] Ad meritum etiam melior est obedientia quàm victimæ: sanctæque obedientiæ holocausto, nihil Deo gratius exhibetur. Nemo ad perfectionis semitam currendam magis expeditus, quàm verus obediens. Quamobrem obedientiæ filij, se totos ad obediendum exponant: moxque vt Prælati vocē audierint, quasi diuinitus imperetur, moram pati nesciant: sed relictis omnibus, ad iniuncta quæque fideliter exequenda, prompta deuotione consurgant: vt vicino Obedientiæ pede, velut vno momento, iubentis vocem, facti exhibitione sequantur.] Perfecta obedientia sua imperfecta relinquit. Quinimo nec bonus obediens verbum expectat, vbi de superioris sibi constiterit voluntate. Illum a item optimum dixerim obedientiæ gradum, cū eo animo opus iniunctum recipitur, quo & præcipitur; cum ex voluntate iubentis, pendet intentio exequentis.] Nunquam de maiorum sententia iudicent, quorum officij est obedire, & implere quæ iussa sunt.] Deinde si ad profectū volunt obedientiæ peruenire; constanti secum deliberatione proponant, deuotè

A 5 sem,

Voluntatis propriæ abdicatione, tota religionis perfectio.

Obedientiæ necessitas & meritum.

Bern. tract. de precepto & dispens. 1. Reg. 15. 22.

Bened. in reg. 6. 5.

Perfecta obedientia, sua imperfecta relinquit.

Bern. tract. de precepto & dispens.

Hieron. in 1. ep. 4. ad Rusticum.

S. Bened.
reg. cap. 68.

semper ad omnia obedire. Si quid igitur gra-
ne vel impossibile forte iniungitur: suspiciant
quidem cum omni mansuetudine iubentis im-
perium. Quòd si omnino suarum virium pon-
dus excedat, impossibilitatis suæ causas, ei qui
præest patienter & oportunè insinuent, non
superbiendo vel contradicendo, vel aliàs leui
murmure resistendo. si adhuc superior in sua
manserit sentētia, ita sibi nouerint expedire, &
ex charitate de adiutorio Dei cōfissi, obediant.]

Philip. 2, 3

Christus factus est pro nobis obediens vsque
ad mortem; mortem autem crucis. Qui licet

Luc. 22, 4.

ad Patrem pro calicis translatione clamauerit,
continuo tamen adiunxit, Veruntamen non
mea voluntas, sed tua fiat.] Nō solum maiori-
bus, sed sibi etiam inuicem obedientiam cer-
tatim impendat.] Incūbit enim Christi disci-
pulo, vt omni petenti se tribuat, & exemplo

S. Bened.
reg. c. 72.

Luc. 6, 30

1. Cor. 9, 19

Ephes. 5, 21

Obedien-
tia in agē-
dis aucto-
ritas supe-
riorum ac-
cedat.

Apostoli voluntarios se omnium seruos con-
stituant: sintque, vt scriptum est, subiecti inui-
cem in timore Christi.] Secundi necessitas,
hoc est, obedientiæ in agendis, ne quid videlicet
sine obedientia præsumatur: quia simpliciori-
bus forte aliquibus minus patet, aliquanta vi-
derur prosecutione tangenda. Habenda est pla-
nè in agendis, obedientiæ sanctæ auctoritas; si-
ne qua nec etiam ipsa bona, bona sunt, voluntas

Bern. serm.
71. in Cant.

in fin.

Voluntas

propria,

grande ma-

lum.

hac prace-

diunt priora

verba.

siquidem propria, boni virtutē infirmit. San-
ctus Bernardus super Cantica ait, Grande ma-
lum propria voluntas, qua fit, inquit, vt bona
tua, bona non sint. Etenim si in die ieiunij
mei, inueniatur voluntas mea, nō tale ieiunium
elegit Dominus: nec sapit illi ieiunium meum,
quod non obedientiam, sed vitium voluntatis
propriæ sapit. Et subdit: Ego autem non solum
de ieiunio; sed de silentio, de vigiliis, de oratio-
ne, de lectione, de opere manuum; postremo
de omni obseruantia monachi; vbi inuenitur

volun-

volūtas sua in eo, & nō obediētia magistri sui, id ipsum sentio; minimē prorsus observantias illas etsi bonas in se, inter virtutes censuerim deputandas.] Itaque novi, Christi discipuli, semetipsos penitūs abnegantes, in agendis suis, id est, in operationibus, locutionibus & resū quarumlibet vsu, non propriam voluntatem sed superiorum, in omnibus dispositionē sequantur. Pro quibus tamen sit specialis eorum licentia vel assensus habendus, considerari oportet. Et primò, circa operationes videndum: Quòd earum quædam communes seu conuenticales, quædam speciales seu personales esse noscuntur. Specialium etiam quædam ad proximum, quædam ad personam pertinent operantis. Pro conuenticulis, quæ commune simul attingūt collegium, exequendi non est licentia requirenda, cum ad huiusmodi sit eatenus superiorum licentia, imò impositio generalis; vt ea, quæ siue in choro, siue in refectorio, siue alibi modo prædicto, ad vitæ conuenticalis consuetudinem pertinent, nullus conuenticalis auctoritate propria, præter euidētem necessitatem licitè prætermittat. Inde est, quòd ab officio chori, ab aliqua videlicet hora Canonica, vel à communi conuentus refectione, aut à cōuenticulis aliis, quemque absque licentia remanere, vel assistentem recedere, his necdum in collegio consummatis, non licet. Pro specialibus, ad proximi alterius fratris necessitatem spectantibus, nullum communis seu conuenticalis vitæ, consuetudini, aut executioni specialiter iniunctorum impedimentum præstātibus, nequaquam ad superiores, sicut nec pro communibus, pro licentia dixerim recurrendum: cum secundum Apostolum, Alter alterius onera portare, & per charitatem spiritus seruire inuicem debeamus. Veruntamen tēpore quo conuenticalia, vel alia

Obediētia in operationibus.

Gal. 6, 2
Gal. 5, 13

iniun-

iniuncta fieri debent, non sunt præter licentiam specialia seu gratuita huiusmodi faciēda. Illa quoque, quæ ad quotidiana communium officiorum obsequia, vel ad proximi necessitatem non pertinent corporalem; quale est scribere in quaterno, & alia huiusmodi similia; maximè si occupationem prolixiorē inducunt, agenda sunt de superiorum assensu. Pro specialibus ad personam operantis spectantibus, siue ad carnis mortificationem pertineant, vt sunt vigiliæ nimis longæ, vel abstinentiæ singulares: siue ad exercitium spectent operis manualis per se vel per aliū faciendi, licentia quærat: sine qua Religiosus suas singularitates facere non debet, quippe cui nec corpus suum habere licet in propria voluntate.] Et quod sine permissione patris spiritualis fit, præsumptioni deputabitur & vanæ gloriæ, non mercedi.] Nec potest sibi operari pro voluto, siue pro scribendo, siue alia faciendo, siue in rebus suo vsui deputatis, vt sunt libri, vestes, lecti, & alia huiusmodi aliter immutando. Incongruè quoque pro vno, res pluribus seruitura mutatur. Fit res frequenter ex mutatione deterior: & quod mihi studiosè coopto, aliis discoopto. Hæc de operibus. Nec tamen negauerim, ad minima seu exilia quædam, & vix reputanda alicuius momenti, solam sufficere conuenientiam Prælatorum. Circa locutionem hoc teneant, vt coram superiore, maximè in capitulo, sine eius assensu præhabito non loquantur. Aliàs de necessariis & honestis, loco & tempore debitis, loqui prout eis ordinatum fuerit, poterunt inter fratres. Locutio verò cum extraneis, siue seculares, licet fratribus obsequentes, siue religiosi quilibet fuerint, fratribus nouitiis est probationis tempore penitus interdicta, sine fratre professo, qui omnia loquentis verba, & respon-

*Bened. reg.
p. 33.
Ibid. c. 49.*

*Obedien-
tia in lo-
cutione.*

respondentis audiat, sine licentia speciali: sine qua nec ad portam, nec ad extraneos ipsis indulgetur accessus. Personis tamen huiusmodi si occurrerint, poterunt inclinare: vel si locus, aut tempus loquendi fuerit, & non potuerint subterfugere, bono modo eos breuiter salutare. Si de loquendo secum requiratur ab eis, respondere humiliter debent, se loquendi aut morandi licentiam non habere. Nulla profus alia eorum audiant verba, nec cum eis aliquatenus sedeant vel vltius commorentur: sed si locutionem necessitas exigit vel honestas, dicant ad eos, obtenta si poterunt licentia reuersuros, valeque recedendo potius faciant quam morando. De licentia tamen huiusmodi, Prælato est cautiùs prouidendum, vel ab ipso tantùm, vel ab eorum instructore (qui est eis ab ipso religionis ingressu specialiter assignandus) semper cùm præsens in domo fuerit, requiratur: ne à diuersis, non absque vitandæ confusionis periculo, minùs prouidè concedatur. Circa receptionem rerum, distributionem & usum, quoniam à superiorum auctoritate dependent, duo præcipuè subditis attendenda videntur. Primum, vt qui dat aliquid, illud ex officio possit dare: secundum, vt det quidem, non secundùm propriam voluntatè, sed prout sibi à superiore fuerit constitutum. Nec superfluè dixerim ad officium attendendum: qui enim non habet officium administrationis, nihil aliis debet communicare, vel in fraudem horù dimittere potest. Rursus ipsorù officialiù officia sunt distincta. Aliis namque necessariarum rerum procuratio, non tamen procuratarum est distributio commissa: ab illis autem non est absque licentia recipiendum aliquid speciale. Aliis autem, iuxta diuersa rerum officia, communis distributio rerum committitur.

Ab

Obedien-
tia in vsu
rerum.

Ab his communia ipsa (si ordinariè, quando scilicet & ubi, vel quomodo, iuxta sui limitationem officij distribuere debent, distribuunt) licitè recipi possunt. qui verò extraordinariè postulat, ad licentiam superioris recurrat. Præter communia supradicta, quicumque rem aliquam occultè, sine superiorum assensu recipit, habet vel vitur; à religionis delirat licentia, & quidquid habet, malè habet. Porrò cum illud proprium esse dicatur, de quo * disponere licet iuxta propriam voluntatem, omni assensu alio circumscripto: non pauper sed dominus reputandus videtur, qui rem quamcunque aliis distribuendo vr liber, sine superiorum auctoritate dispensat. Res sunt quidem communes, sed vsus dispositio pertinet ad Prælatos: vr per eorum curam singulis, iuxta modum & regulam sibi à sanctis Apostolis constitutam, prout unicuique opus fuerit, diuidantur. Usurpatus autem sine licentia rerum vsus, culpabiliter temereque præsumitur, & prorsus illicitè vendicatur. Statutum quoque religiosè mancipationis euadit, qui in vtu proprio rem aliquam, siue à parètib; siue à quibusdam aliis recipit; aut quod maioris est culpæ, recepta occultans, superiorum iudicio non exponit. Qui rem sibi collatam celauerit, sanctus Augustinus eum furti censeret in iudicio condemnandum.] Nulla enim res, quam superior non dederit aut permisit, est licita proprium abdicanti. Sunt qui oblata sibi, sed Prælato mox deferenda recipere licitum existimant: sed regulari priuato, receptionem occultam non dixerim esse tutam. In commodandis pro cohabitantium indigentia rebus, non est lex posita charitati. Possum rem fratri petenti exponere concedendam, non tamen impendere vendicandam. Proinde fratres no-

Proprium
quid.
et dispen-
sare.

Act. 2, 45

Aug. in re-
gula c. 26.

Receptio
alicuius
rei occul-
ta, religio-
so non est
licita.

uitij,

AD NOVITIOS, PARS I. 15
 uitij, nullatenus sine licentia, nec à seinuicem,
 neque à fratre, neque à quocunq; homine
 rem aliquam, siue tabulas, siue acum, siue ali-
 quid quodlibet accipere, aut dare attentent
 aliqua ratione. Sic nec literas ad se missas reci-
 piant, aut aliquo casu receptas aperiant, quæ à
 portitore, vel eo qui receperit, eas prius debent
 ad superiorem, vel si superior ordinauerit, ad
 eorum instructorem deferri. Sic nec rem alte-
 rius fratris vsui deputatam, præter ipsius con-
 scientiam occupare licebit. Genus est furti, &
 plerumq; turbationis occasio, rem fratris vsui
 deditam, eo, si adsit, inscio detinere. Potest fi-
 delis seruus & prudens, nonnulla pro loco &
 tempore facere, de tacito vel probabiliter præ-
 sumpto superiorum assensu, ad ipsum denique
 finaliter, acta quæque per ausum huiusmodi
 relaturus. De cætero, quidquid religiosus boni
 facit aut dicit, quòd suo non nouerit displice-
 re Prælato, à veræ obedientiæ merito non frau-
 datur. Fœlix hæc seruitus, imò gloriosa liber-
 tas, qua quis spontè in regiam venditus serui-
 tutem, Deū & eius vicarios, potius quàm se-
 ipsum, super se regnare constituens, suæ pror-
 sus renunciat voluntati.

Fœlix ser-
 uitus, non
 suæ, sed al-
 terius pro-
 pter Deum
 obedire
 voluntati.

De presumptione tã in re quàm in signo.

CAP. V.

PRÆSUMPTIONEM interiorem &
 exteriorem summopere fugiant. Interio-
 rem, vt sensum suū sensui non præferant alio-
 rum: nec de bonis à Deo sibi collatis inaniter
 extollantur: imò in tantum cæteris se inferio-
 res & viliores ex intimo credant affectu, vt nec
 se aliquid etiam esse existiment. Nempe, se-
 cundùm Apostolum, qui se existimat aliquid
 esse cum nihil sit, ipse se seducit.] Neminem
 sper-

Interior
 præsum-
 ptio.

Gal. 6, 3